

ORADEA-MARE (N.-VĂRAD)
5 martie st. v.
17 martie st. n.

Ese in fiecare duminică
Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. 10.

ANUL XXXI.
1895.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe 1/2 de an 5 fl.
Pe 1/4 de an 2 fl 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Școala cu noroc.

(Novelă din popor.)

Măi Bucure! așa-i c'ai sfârșit școala 'n sat... și bine, așa-i, că bine?

— Bine, mamă!

— Ei! decă-i așa — face Rodica zimbînd — apoi mîne om plecă la altă școlă... la școala cea mare... din Sucéva... amú du-te, te culcă și pe la cântul cucoșilor să mi-te scoli... dară caută: nici o carte să nu-mi lași acasă... auđitu-m'ai nici una...

Acestea cuvinte erau grăite cu atâta simțire, încât o lacrimă se strecură in jos pe obrazul ei.

— Invéță, ca să nu intri pe gura satului, să nu vorbescă lumea reu de tine și-apoi tu șcii, că gurele rele: ele-s ca melița...

— Lasă, mamă! nu te supără, nu fi așa de măhnită, — i dă el mișcat — nu am să șed de geba. Oi invéță multă carte in viața mea. Din început mi-a fi greu, dară după aceea or merge trebile bine. N'ai habar. Eu nu ț-oai face rușine, că doră nu-s de eri.

— Bine draguță. — îi dîse ea neteđendu-i pěrul — apoi intră in cămăruță și stă cătă-va vreme aici neliniștită.

— Să-l gătesc de drum — urmă ea oftând — e bun băiet... da... n'am ce dîce... de-amú l'oi vedé mai rar pe-acasă... dă... ce-i... de făcut... nu-mai decă s'ar purtă bine... astă-i ceea ce trebuie omului... cei cu purtări bune și tragere de inimă la invéțaturi ajung la noroc...

Pe când ea umblă dintr'o odaie in alta, pregătind tóte cele de pornire, Bucurel se sculă in pat lângă ferésta din dosul căsii spre o grădină lungă și mare. Grădina eră impodobită cu feluriti pomi, cari de cari mai frumoși. In fund erau mai multi brađi, impregiurul ei perji, pruni, iar trandafiri și aluni crescuți printre nuelele gardului; lângă casă niște meri, peri și vr'o cățiva nuci cu un malin alătura.

Bucurel! el nu putea dormi. Eră cuprins și el de gândurile sale. Lui nu-i mai eșia vorba mîne-sa din cap. l' cuprinse o neliniște ca nici odată mai inainte. Se intorcea mereu de pe o lature pe alta. Ar fi vrut să șcie, cum o va duce la școala aceea! Afară incepú să bată vânt, iar el frăméntat de muncile gândurilor petrecute in capul seu, deschide intr'un târđiu ferésta și privi afară in nóptea intunecată. Nu auđia nimic de-

căt foșăitul frunđelor de prin crengile pométului. Se simția singur, ca părăsit de lume. De aceea făcea la sine așa: dar óre departe să fie școala ceea... vai... vai... și-apoi eu puté-voi óre petrece acolo intre ómeni străini? Eu me tem și mai bine nici nu me mai duc... nu me duc macar să crepe pământul, și așa își ascunde capul in perină. Iară după cătăva vreme iară li dă: nu me duc... mie are să-mi fie urit in Sucéva ceea... in tērgul cela! dară in urmă mai șciu eu... dă... póte să fie și bine... ai carte, ai parte... n'ai carte; n'ai parte... așa ne spunea invéțătorul Luminiță totdauna după rugăciuni și el!... e om cu minte: ómenii se uită la dēnsul tot una ca la mērul nostru cel domnesc, când e inflorit și-apoi in sfērșit cine mai póte șci, ce ar fi avēnd să se mai intēmple.

Gânduri de aceste se schimbară in capul lui. Ele il obosiseră. l' slăbiră puterile trupului. l' impăingeniră ochii. Sudorile îi băteau mereu in față. Așa-i pe lume: lucruri mari, călătorii insemnate, despărțire de casă și mesă, fac pe om să gāndescă. Este ceva in inima lui, ce nu-l lasă in pace, ce pare a-i șopti ceva... niște cuvinte tainice... ce-i fac inima indoită... sāngerată...

Eră acum târđiu — spre mieđul noptii.

Iară Rodica, harnică cum eră de felul ei, aședase tóte in rēnduiełă: făină in sac, o putinică cu brēndă, óuș, unt cēpă, sfeclă. mere și ce numai i-a venit in gānd, apoi perină, doue țolișóre de pat. Acestea tóte le puse de-a gata, ca să le ieie Bucurel cu dēnsul la tērg... căci fără de māncare nime nu trăieșce și-apoi cu străinii n'ai să te 'ncālđeșci — îi dă ea cu un șiroiu de lacrimi pe față și cu inima apēsată de durere. Ea n'avea stēmpēr nici decum. Intră dintr'o casă in altă. Dorul inimii eră, să-și vedă copilașul ferit de rele. Amuș, amuș se apropiă de pat; voiă să-l mai vedă, căci după aceea Dumneđeu șcie, când l'a mai vedé. In sufletul ei își adunase tótă dragostea: l'ar fi cuprins, l'ar fi sārutat... đeu... nu șciu... ce-ar mai fi făcut cu dēnsul...

— Da dormi, măi Bucurel! — mai intrébbă ea cu inimă induiosată stānd lângă pat și plecāndu-se a-supra lui.

— Nu dorm incă.

— Dormi, dormi, fētul meu, veđi că nóptea-i mai trecută și-apoi tu șcii, că ai să te scoli.

Tot luat pe gânduri sfășietóre Bucurel, se intorcea cu fața la pārete. l'și inchide ochii, ca și când ar fi voit să vedă mai bine chipurile ce rēsăriau in sufletul lui: să vedă mulțimea de case, bisericile cele mari

din tîrg, ómenii, școlarii, să se vîdă pe sine însuș st nd in școlă lângă tablă scriind și num r nd cu su-tele și cu miile. I se părea, că șcie bine . . . că res-ponde frumos . . . că-i cel mai cuminte . . . că . . . toți il laudă . . . aș  intră tot mai ad nc in lumea viselor . . . ale g ndurilor. Un g nd st rneșce pe altul in su-pletul lui . . . in urmă ad rme galbăn ca c ra . . . ca frunța de tómnă . . .

A doua  i er  luni. Rodica și plecase cu Bucurel la școlă. Ea-i da inv țatur , ca să se p rte bine — cu omenie — intre sr ini, să umble la biserică, să se ție de carte. St nd ori umbl nd să fie cu luare aminte, la vorbă cumpenit; să se feresc  de lucruri rele, de m nie, sfadă și bătăi cu alți copii.

— Da, copile, da — ii  icea ea la desp rtire spre casă — caută să tr ești cu toții bine. Eu s nt b tr n  și șciu multe. Lumea-i lume: de ce merge, e tot mai rea. Ómenii is mulți și feluriți: dușmani ca frunța 'n pădure. Unul iți p te strică pe de-o parte, altul pe de alta, și toți mai mult in ascuns dec t pe față, fără ca să șcii ceva. Aș -s trebile . . . da . . . mulți la un loc pot mult strică și când c lea! te trezești cu vai ș-amar. Atunci m ra stă și nu mai macină la casa omului . . . ursita lui i amară. Să te porți deci cu toții bine Să nu fii nepăsător de fapte bune. G ndeșce tot hojma la Dumneđeu și el iți va d ruí t te cele, ce is de tre- buinț  spre impodobirea vieții tale și te va ferí de su-ferințele lumii. Mai ințeles?

— Da, de ce nu.

— Numai aș  prietenii și toți cei cu inimă bună ț-or sta intru ajutor la t te, iar dușmanii macar nu ț-or strică: Dumneđeu le ie mintea, le ie puterea. Pe unul il asurđeșce, pe altul il pedepseșce cu pierderea averii. Pe altul il incarc  cu datoriile, inc t nici dranița de pe casă nu-i a lui, iarăș altuia ii ie vieța tocmai când soc te că-i merge mai bine.

Tin r, frumos, rumior la față, cu ochii rotunđi, albastri, plecați in jos, cu părul auriu, ceva intunecat, ajuns p n  peste umere; de nainte pe cap cu o șu- viță de păr, albă, bine crescută și dată ind r t de pe frunte, — cu o traistuț  de cărți in m n  — Bucurel sta ca infipt inaintea m ne-sa. Ascultă inv țaturile ei, le adună in minte, in sufletul lui: avea și trebuință de ele.

— Fii cu fire bl nd , auđitu-m'ai copile! Iară in cias bun să fie t te acestea spuse . . . rem i cu bine și ține minte: ómeni s nt mulți și feluriți: dușmani ca frunța 'n pădure . . .

El i-apucă m na, i-o sărută, apoi rem ne privind in urma ei . . .

Trecea  i de  i. Bucurel remase singur intre străini. Ș-i er  urit din cale afară.  iua și nóptea il fr m nt  un g nd adecă: el ar fi vrut să se 'ntorc  acasă, să se facă gospod r și să nu-și mai b t  capul cu p rdalnica de școlă. Dorul de casă il uscă pe pi- ciore. Fața ii er  suptă, sc đut , ochii ad nciți in cap, puterile scăpătate. Nu er   i, in care să nu fi eșit el la cetate, adecă colo sus la curțile lui Stefan cel mare, ca să se mai r cor sc . In vremea aceea, c t petrecea pe lângă acestea ziduri vechi, privirea lui sc pat  din când in când peste casele țergului, ce erau inaintea lui și se indreptá spre satul nașcerii sale, că d r  ar put  zări din depărtare prin aerul indesit casa p rint esc .

— Mamulița dragă — șopti  el adese ori și pl n- gea, de-ți er  mai mare jelea.

Grozav ii părea vieța de deșert : nici o bucurie, nici o vorbă bună nu-i făcea m ng ere. Dară dela o vreme el toluș iși g ndi : decă m'oi duce acasă, m'or ride sătenii ș-apoi vecinii! ei ș-or bate joc de mine . . . ian să mai remân, să văd cum mi-a merge mai de- parte . . . p te mai după aceea nu mi-a fi urit, după  ile rele urm z   ile bune și nu-i om pe lume, căruia să-i m rga totdauna pe placul seu — după dorințele sale. Nu-i bine să me grăbesc de ducă acasă, căci „cu graba, nu faci tréba, iară fără inv țatur  ești ca și spicu de gr u sec și deșert“, imi  ise inv torul meu din sat; ș-apoi mai trebuie să păstrez cu s nțenie și sfaturile mamei, adecă ca s  me țin de școlă ca scaiul de óie, că numai in ea oi află com ra bunătăților lu- meșci, m ng erea sufletului meu, numai ea m'a ferit de grigile și necasurile  ilelor vieții mele . . . că de altmintrelea ce ar  ice și tata? . . . mi-ar  ice că-s ușor la minte și pe urmă să nu-mi pară reu ș-apoi cuvintele lui s nt totdauna drepte ca sfanta cruce din bi- serică, la care me inchin, și de unde șciu eu de nu-i mai bine aș ?

Astfel iși face el cruce, g ndeșce la Dumneđeu și  ice: D mne ajut  . . . după nour vine iar s re.

Și aș  de unde și p n  unde se mai deprinse și el cu uritul seu.

P n  ce tr i  Rodica, ii er  și lui Bucurel bine. Ea-i purt  de grijă și el avea de t te: m ncare, cărți, bani de gazdă, h rtie, condeie și altele ce-i mai trebuia. Dară d  . . . m rtea nu intr b , nu alege, ci r peșce tiner și b tr n, bun și reu. Lu ndu-și Rodica  iua bună dela lumea asta, Bucurel suspină adese-ori rupt de durere Remas-am, mamă dragă, ca vai de mine, fără cuv nt dulce, fără m n  de jutor. Imi lipseșce când una când alta, și n'am la cine me pl nge. Aș -i in lume: mai mult reu dec t bine. Par că „ucidă-l crucea“ ți se pune in cale și-și bate joc de toți Tata! el ii om b tr n, apr pe să-și deie sufletul in m na ce- lui atot-puternic ș-apoi la urma urmelor ce-mi p te ajut  el singur ca cucul . . .

— Ce ți-i, m i Bucurel? — il intrebau școlarii, v đendu-l atât de supărat — ești aș  de palid, par' c'ai m nc  ciuline.

— Ian dați-mi bună pace. Nu me mai luați in ris. Voue vi-i bine, c'aveți de t te, câte ve trebuiesc.

— Ei! și par' că tu n'ai av .

— Am ce am, dar tot nu ca voi . . . ș-apoi ce mai șciti voi, ce-i n casul! ce grijă aveți voi! ia grija inv torului, dară d  . . . d r  de „aceea v'au trimis p - rinții, iară inv țatura: ea nu-i tocmai un lucru greu, decă ai de acasă cele trebuincioșe pentru traiul vieții.

Acestea cuvinte le schimbară ei intre olaltă in „țergul vitelor“. In urmă o apucară cu toții spre podul Arenilor, afară de Bucurel, carele intors inapoi la gazdă, sta mereu pe g nduri; nu-l mai vedea nime voios, nici nu mai ridea c ndva.

— In urmă tot e bine să las școlă și să me duc acasă —  ice el intr'  duminecă după ami đ di, șe- đ nd pe niște petre in gr dinuța căsii, in fața unor garofe impresurate cu busuioc — fiind că aș  vre și tată-meu dec nd a murit mama, iară ceea ce vre tata, trebuie să bag in s m .

— Aș -i drăguță! da, aș -i dorința mea, — res- punde tată-seu pe neașteptate de după gramada de petre — drept că eu n'aș av  nimic  de  is: ai put  rem n  și aici, că-i destul de plăcut și țergu-i dr g - laș ș-apoi in el locuesc și trăesc mulți ómei de ai noștri.

Tie nu ț-ar fi urit, de ore-ce aici ești ca și acasă și chiar și decă ai trăi numai între străini, apoi — după cum dicea și mă-ta — Dumnezeu s'o ierte — școlă nu strică, învățăturile ei semănate în inimile copiilor is roduri bune, ce aduc mult folos la bătrânețe, ei! dară dă dragul meu, decă nu se pôte altmintrelea, apoi ce-i de făcut! Eu is bătrân, slab, nu mai pot umblă ca mai nainte. Nu îți pot cară mâncare, fiind că puterile nu me slugesc mai mult. Picioarele mi-o slăbit: abia me mai țin pe ele. Casa și gospodăria mi-s de batjocură... pustii! N'am eu cine lucră și gata!... da... da... dice el ștergându-și sudorile cu mâneca cămeșii — mi-a părē reu cât oi trăi, că te smomesc dela școlă, dară dă... nu-i incotro! Mulți copii din satul cel de peste țarina noastră au învățat la școlă și s'au făcut omeni cu minte luminată, și numai tu fētul meu! n'ai noroc și pace! Decând a strins-o Dumnezeu pe mă-ta, nu mi-a cântat cucul a bine, nu mai merg trebile, cum ar trebui să mērgă, ci tot pe dos... o duc cum e mai reu... lasă școlă și haide cu mine. Ț-oi da casa și grădina, ț-oi mai da și tot locul din câmp și eu oi trăi pe lângă tine. Ne-om invoii cum a fi mai bine M'oi încălzi cu tine, cum oi putē, pe lângă avericica cât biēta mai este... până ce imi va vini ciasul să me duc și eu pe urma mâneca-ta în cealaltă lume...

Lui Bucurel îi inlemnise, auđind cuvintele acestea, limba în gură, iar după ce își mai vinise în fire, respunde: Apoi dă tată! șciu eu... pôte ar fi și bine... ș-așă mi-i greu din cale afară.

— Ei! ș-apoi și Lina te așteptă — îi dice tată-seu luându-i vorba din gură — ea eră mică, când ai vinit încōce la țērg, dară amú s'o veđi!... crescută ca o floriceică, șcii cōlea... frumōsă ca din sōre... omenii nu-i spun de gēba „floriceica satului“... încă puțini ani și ea-i de măritat, ș-apoi ea-i și școlită... iar tata ei moș Cailean... e om de frunte și cel mai bogat în sat... el imi face semne, c'ar da-o după tine, iar Lina tot una me intrēbă de sănētatea ta și de vînirea ta acasă...

Bucurel se simția fōrte fericit și eră vesel, de și nu peste obiceiul seu, tăcea și lāsă mai ales pe tată-seu să vorbescă.

— Ha, ce ȓici... fi-ar pôte reu?

— Dă, șciu eu...

(Va urmă)

I. V. PAȘCAN.

Cugetări.

Femeile frumōse sūnt capriciose; acest epitet nu se pôte aplica la tōte, și cu tōte astea a ramas proverbial.

*

Sūnt femei cari plac mai mult pentru capriciile, decăt pentru frumusețea lor.

*

Dela femei oblii mai adesea prin capriciu decăt prin iubire.

*

Capriciul deșteptă amorul și rēceșce prietenia.

*

Dorințele și speranța sūnt doue virtuți necesare vieței.

*

Gloria spēlă faptele rele, inse pēta tot remāne.

Melancolie.

Aud vîind și capul imi cade greu pe mēsă
Un gol, pustiu și sarbed ființa-mi impresōră,
Gândirile rebele dince în ce m'apēsă
Și-mi sună prin ureche ca zuzetul de mōră,
O luptă e, grozavă, în mine 'n astă oră,
Și-aud vîind, — și capul imi cade greu pe mēsă.

Amar me dōre peptul de dunga rēvășită
Cum stau rēcit cu totul sub zarea de lumină,
Gândirea mea adōrme în neguri învelită,
Iar inima-mi se sbate, și plārge, și suspină,
Căci te aștept o mōrte, de ce nu vîi tu?... Vină!
... Amar me dōre peptul de dunga rēvășită.

Copil al nopții vin-o, puterea mea te chiamă!
Cobōră-me la iaduri, sēu du-me unde vrei,
Dar sū aud odată în dogea de aramă
Sunând enigma vieții. — căci decă n'o șciu ce-i,
La ce m'aș pierde iarăș în lumea de mișei?...
Copil al nopții vin-o, puterea mea te chiamă!

Sēu să trāești jiviniu cu simțuri bātucite,
S'ascuți scrintiri de forme din harfe eoline,
Sēu sfat să ceri și milă la inimi impetrite?
Enigma cu deslanțul să-și vină dela sine?...
E tot atāta mōrtea, sēu pôte mult mai bine
Decăt să fii jiviniu cu simțuri bātucite!

Incet, sinistru, dulce, vre-un glas de Meliane;
Aș vrē s'aud, din suflet durerea să-mi impace,
Dar nu aud nimica, și mōrta dă o sane
Că pôte să torture o jertfă cum îi place,
Ci eu zdrobit de chinuri aș vrē s'aud în pace,
Incet, sinistru, dulce, vre-un glas de Meliane;

Căci grōsnic me torture șofismele vieții,
Și-șă greoi și lānged, nimic nu șciu de mine...
— O! inimă zdrobită, de ce nu-mi spui tu ce ț-i-i?
De ce nu me duci iarăș prin sferile senine,
Ascunde-me de lume, și-ascunde-te pe tine,
Căci grōsnic ne torture șofismele vieții!

Pedant perdut în vorbe, cu gesturi de paiată,
Se încercă să-ți esplice ce nici el nu pricepe,
De cer, de nori, de sōre, de tōte se acață,
Vrē fapt din alegorii ce mîntea-i nu incape,
Și cine vrei din dubiu onōrea să ț-i-o scape,
Pedant perdut în vorbe cu gesturi de paiată?!

Ce-i omul? Ian esplică-mi?... Esplice-mi ori și cine!
Ce-i omul?... Doi puternici îl au de mēr de cērtă,
Intēiul lasă vieța-i de-un fir de pēr s'anine,
Al doilea s'asvērle, vrē firul să impartă,
Și rid cum șciu să-ți țēsă ironica lor artă...
Și 'n fața lor ce-i omul, esplice-mi ori și cine!

Și când așă probleme pe minte mi se lasă,
Și ele-s încălcite, și faptul lor m'omōră,
Aud vîind și capul imi cade greu pe mēsă
Un gol, pustiu și sarbed, ființa-mi impresōră...
Și mort me simt, când chinul puterile-mi omōră,
Și când așă probleme pe minte mi se lasă!

PETREA DELA CLUȘ.

Schițe de călătorie.

»Lumea e o carte mare,
Cine nu călătorește
Numa pagina primă cetește«.

Constatat, că fantasia e o putere gigantică, o putere, care poate suplini multe; poate crea o lume necunoscută, dar realitatea totuși nu o poate înlocui. Frumseșea maiestică a naturii, produsele pompoase și clasice ale artei, locurile eternizate de condeiul musei Clio, țeri și popore, însușirile și datinile acelor, ce e drept toate-tote ni le putem imagina și între pereții singuratici ai odăii, și mai inadins atunci, când spiritul la lumina științei cutrieră mări și țeri, străbate în fundul pământului și în abisul mărilor, unde rătăcind scrutază și înveță. Acesta imagineare nu e altă decât un fum peritor al fantasiei vie. Spiritul omului inse cu atâta nu se indestulește, ci simțește neîntrerupt lipsa, că, având ocaziune și putere să meargă, să alerge și să privească mai de aproape și mai intuitiv toate cele cuprinse în domeniul imaginii sale. Acesta inse o poate duce îndeplinire numai prin călătorie.

Apoi călătoria, dice un scriitor englez — care încontinuu a călătorit — e o școlă mare. Diferitele popore, — dice mai departe, — orașe, țeri, caractere și datini sunt cu mult mai buni dascăli, ca mulți bărbați, cari au cărunțit pe catedră. Și ore să-i dăm drept? da, în atâta îi putem da drept, încât e constatat, că școlă acesta încă nimeni n'a cercetat-o fără folos. Așa e, pentru că călătoria făcută cu chibzuélă și interes față cu toate, ce vedem și observăm ne întărește sufletul, ne nobilitază inima, ne lărgește cercul cunoștințelor și în fine ne tinde spre meditare obiecte și lucruri, ce constituiesc cap d'operele a celebraților geniali, de unde apoi de sine urmează însuflețirea față cu tot, ce e frumos, nobil și plăcut. Tot călătoria ne îndemnă și înveță a iubi casa și vatra strămoșescă, unde apoi, după ce am sosit din înapărtare, începem a ne desfăta în cele vădute și esperiate. Atât despre însemnătatea călătoriei. Me voi încerca acum a resfoi diarul meu, condus din pas în pas în toate locurile, pe unde am umblat și cu el a mână voi să dau sbor cât se poate mai liber aripilor memoriei, pen-

tru de a peregrina de nou în acele locuri, unde am primit impresiunile, ce mi-au câștigat atâtea dulci suveniruri. Îmi voi da totă nisuița așa dară, să tind on. cetitori, amători de cultură și arte un mic buchet cules din câteva părți a grădinei numită Europa și încă din cele mai frumoase părți: din Italia și Francia.

Budapeșta—Fiume.

Nu însădar se numește seculul al 19-le seculul progresului. Nu se poate nega, că progresăm. înaintăm, pot dice alergăm! Signalul timpului de ați e: înainte! Spiritul omenesc cu atâta rêvnă se nisuește, ca să în-

vingă tot, ce-i stă înainte, ca și când n'arvoi să cunoască nici un otar, unde stând locului să nu meargă mai departe. Și decă privim mai de aproape operele mai noue a spiritului omenesc, numai decăt vom observă, că învinge aproape toate greutățile și pedecile ce-i stau în cale. Pedecile aceste sunt mai vartos: spațiul și timpul. Spre învingerea ori mai bine diș cruțarea acestora își îndreptă nisuița, și aceea o șcie ori și cine, că ați acesta nisuița cu ajutorul trenului și a telegrafului a obținut un splendid succes. Și ca să învingem atât spațiul, cât și timpul scump, ați cu toții facem călătorii cu trenul, apoi ne silim să ajungem la cel mai repede — așa am făcut-o și eu. Drept-ce să fiu scusat, că până alérgă trenul voi să întrețin on. lectori numai cu enararea impresiunilor fugitive, așa precum le-am primit; îndată inse ce am descins voi enará mai îndetai tot, ce am vădut și esperiat.

Carol al XII-le regele Svediei a diș odată, că

musica cea mai plăcută pentru el e bubuitul tunurilor în resbel.

Cu o mică săritură dic și eu: că musica cea mai agreabilă pentru mine, (în decursul feriilor) e durduitul rôtelor locomotivei, lângă a căror sunet am plecat din capitala țerii noastre, din Budapeșta. Trenul înaintă cu repeziunea-i îndatinată, iar eu priviam din ferăsta cupeului la locurile necunoscute, și despre cari pot să dic, că n'am putut nota nimic mai remarcabil, decăt că — pustă și iară pustă — și tot așa până la Székes-fehérvár, oraș cu 26.000 locuitori, cu episcopat rom. cat. odinióră aici se încoronau regii Ungariei. De aici nu peste mult timp avem înainte lacul Balaton,

UN MUNTENEGREAN.

pe lângă care merge trenul cam o jumătate de oră. Aici vedem undele mișcătoare ale lacului, pe care ici-cole se lăgână câte o luntriță de a pescarilor muncitori. Și în privirea acesta cugetam că acuş mâne, ce privește imposantă îmi va tinde marea, și așa adâncit, mereu am intrat în nopțe, sub al cărei vâl pe neobservate am trecut pe lângă N. Kanizza. Tot sub vâlul nopții am trecut și pe pământul Știriei, unde în partea dreaptă am lăsat orașul Pettau. După ce am trecut pe o câmpie aci mai estinsă, aci mai îngustă, am ajuns la Pragerhof, care zace în o vale, de unde continuând drumul tot

pe vale am atins orașul Cili și de aici printre dealurile colosali, nu vedeam altă numai calea ferată, riul San și un drum neted. Lăsând la o parte orașul Cili, făcurăm o cotitură tot printre dealuri și în scurt timp am ajuns în valea romantică a fluviului Sava, care se estinde până în apropierea orașului: Laibach. Aici am sosit în țiori de ță și din ferăsta cupeului nu mult am putut să notez, apoi și timpul eră cam noros și călătorul somnuros. Din sus de oraș, de pe un vârf de munte priveșce în vale cu sumeție o mică cetățue. Din geografie însemn, că are 24.000 locuitori, episcopat rom. cat., reședința guvernatorului din Krajna și o catedrală pomposă. Am trecut apoi aproape lângă Francensdorf și orașelul: Adelsberg, însemnat pentru peșterea de stalactite și stalagmite, ce se află aici, abia jumătate km. de

parte dela calea ferată. — În partea stângă am lăsat comuna Zirkuiz, renumită pentru lacul periodic, ce se află în otarul ei, și care se ăice a fi în legătură cu marea adriatică, respective cu sinul Quarnezo

În scurt timp am ajuns la S. Peter, aici calea ferată se ramifică în trei direcții, spre Fiume, Triest și Cormons. Aici ne aflăm în muntele Karst.

Poziția geografică și estensiunea imensă a muntelui Karst, ne impune să ne ocupăm cu el mai în detaliu. Unora le place a socoti muntele acesta, ca o ramificare a Alpilor Iuliei, iar alții îl socotesc la munții dinari, cari aparțin peninsulei balcanice. E un mare

contrast între masa de granit din Alpi și între cea vârosă din muntele Karst. Muntele întreg e steril și acoperit cu stânci în mare parte albe și cari sunt grupate ca niște caravane de mărime diversă, având ea formă de tot atâtea punți, ea și când ar fi fost cândva espuse glonțurilor de tun. Prin găuriri se vede cerul pururea albastru, care aici foarte arare-ori își vârsă picurii sei mănoși. Precum toți munții vâroși așa și Karstul e plin cu peșteri; coline întregi se află aici găurite de tunele naturale așa, că călătorul mai ales în Știria superioară la Frauenmauer intră în o vale și pe

sub munte ese în alta. Teritoriul întregului munte și se pare asemenea unui cimiteriu plin cu stânci, asemenea unei mări încărcată de valuri petrificate în timp de fortună. Ici-cole pe unde mai apare câte un călător servese de îndreptar grămețile de pâră numite „porumbi“. Animale pe aici sunt foarte puține, ori nu sunt de loc. Aici în locul cântecului melodios al paserilor se aude din când în când croncănitul cobitor al paserilor răpitoare.

Ai cugetă, că în astfel de locuri e imposibil să trăeșcă ființe omenești, cugetând inșe astfel te inșeli, că asemenea paserilor cerului retrase în visuiunile lor, își au și munții aceștia neroditori visuiunile așa numite: doline, cari sunt locuite de ômeni. În mod sporadic, înprăștiați ca fărina orbului prin locuri, ce au formă de căldare, în comune câte din 35—40 case se află grupați locuitorii muntelui Karst.

NOUL REGE DE DAHOME ȘI NEVESTELE SALE.

În otarul comunelor se vede câte un petec de pământ săpat care e întocmai așa de estins, ca un strat din grădinile noastre, și e încungiurat cu pietri îngrămădite în stil ciclopice. Privind comunele aceste cu aspectul lor atât de sărăcăcios, ai cugetă că locuitorii din ele, așa cum sunt vor fi având barem aici departe de sgotul lumii mari un trai pacinic și liniștit; dar în realitate nu e așa, pentru că liniștea lor adese-ori e conturbată de visita ce li-o face dinspre nord-ost prăpastnicul vânt numit: Bora. Cine n'a așdit vre-odată vorbind despre Bora. — Acesta e un vânt ce se iveșce mai des în părțile din apropierea mării, și totdeauna

cu o astfel de putere și furie de mătură tot ce-i stă în cale; așa că pe timpul cât durează, omul nu poate umbla în liber, neputându-i contrasta nici cu cea mai mare sfortare de puteri. Ba precum mi-a povestit preotul din Bistrica Karstului, pe aici oamenii mai vârtos primăvera și toamna de comun țile întregi nu pot părași lociuța, din cauză că nu sînt în stare a contrasta furiei vîntului Bora. Tot preotul pomenit mi-a enarat, că munții aceștia odinioară erau acoperiți de păduri seculari, dar pe timpul zidirei orașului Venezia, fiind venețienii puternici au cuprins și tăiat toate pădurile, folosind lemnele pentru stâlpi, pe cari s'a edificat în mare orașul pompos și unicul în felul seu.

Multe am pute scrie despre riurile și lacurile acestui munte, dar nu e aci locul de a ne ocupa în detaliu cu de aceste. Trecem așa dară în partea meridională, unde se află o mulțime de frânturi, și unde e mai stăncos. Aici dăm peste stânci înalte și subțiri ca plopul, cari la suflatul puternic al Borei se frâng și cad în vale; tot Bora pörtă adese ori cantitate imensă de petriș pe șinele ferate, și asta e cauza de în locurile unde calea ferată se ogășește în deal în partea de cătră mare e scutită cu ziduri colosali, de și se pare că veți tot atâtea fortărețe.

Aici domnește o climă meridională și printre tufele rari trăește și vipera. Sub clima acesta ferbinte nu veți comună, nu veți nimic, ce ar da semn de viață. Asemene unui oaz în Zahara apare la marginea drumului de fer câte o cantonieră. Tot în partea acesta, dar pe țermurul mării se află situate orașele: Triest, Pola, Mira-mare cu castelul ei pitoresc, apoi insula stăncosă Capo d'Istria, Aquileia și multe alte locuri frumoșe.

Muntele Karst pe teritorul Ungariei se estinde în direcțiunea curg rei fluviului Savei până la Dalmația, se mai estinde pe teritor austriac, pe cel Dalmatin între Novi și Zeng, pe cel croat între Castna și Novi și în fine predominază Istria.

Cât despre clima acestui munte, peste tot putem țice că, aici ierna durează apröpe un jumătate de an, iar vëra e förte scurtă; dar în părțile unde e acoperit cu stânci pleșuve de calcit din cauza resfrângerei rađelor sórelui, dominază o căldură apröpe nesuportabilă; atât primăvera rece cât și toamna umedă trag mai mult a iernă decât a vëra. În unele ținuturi a muntelui Carst se pöte aplică țicala referitoare la Gastein, că acolo „noue luni e iernă și trei luni frig“. Mai sînt și de-acele locuri, unde néua și gheața prefăcută în lavine mai mici durează peste întreg anul, iar în alte locuri și mai vërtos ierna, vëntul Siroco vera Mestre, ori plăcutul adietorul Libecio potolesc extremitățile climatei. De aici se pöte esplică că d. e. în Abbazia domnește o primăveră perpetuă, și că s'au aclimalisat și plantele meridionali, până ce în alte locuri nu departe de Abbazia secerișul se face în luna lui august, une-ori și în septembrie.

De öră-ce peste muntele Karst, de care ne-am ocupat mai detăiat, am făcut doue călătorii, în doue direcțiuni: Budapeșta-Laibach și Budapeșta-Fiume, așa-dară înainte de ce am continuă dela San-Peter, unde am intrerupt, trebuie să staționăm puțin și în Fiume. Dar și până vom sosi la Fiume, să privim marea.

Eră în țor de ți, când prima-dată am vëđut marea Adriatică. Prima ochire a mării a produs o impresiune permanentă asupra mea așa, că și până ađi, de câte ori cuget la mare ori o vëđ depinsă pe mape, totdeauna îmi stă înainte suprafața-i imensă de colöre

vënătă-verđie, cu valurile-i spumegânde, pe cari încontinuu se lëgână o mulțime de năi Țermurii ici-cöle erau acoperiți cu stânci, cari oferiau aspectul unei fortărețe bombărdate, cari aeve și erau bombărdate de inimicii seculari, adecă de valurile pururea mișcătöre. „Qui nescit orare, pergat ad mare“, adecă pe românește: care rugă nu se șcie la mare să vie.

TEODOR BULCU.

Pintea vitëzul.

De ION POP RETEGANUL.

VII.

O variantă a acestei balade, scrie dl Gr. Simu preot în Carpiniș în nr. 4 pag. 123 și 124 al Transilvaniei din 1890; iată-o:

Pintea.

Jele-i Dómne, cui i jele,
 Jele-i Dómne codrului,
 De-armele voinicului,
 Că le plouă și le ninge
 Și n'are cine le 'ncinge,
 Că voinicul ce le-a 'ncins,
 Șede la temniță prins,
 Voinicul ce le-a purtat,
 Șede 'n temniță 'ncuiat.
 În temniță,
 La Băița,
 Sînt doi frați,
 Tare legați,
 Cu curele
 Până 'n șele,
 Pentru a lor mari greșele,
 Unu-i Stanu
 Ungureanu,
 Unu-i Pintea voinic mare,
 Care 'n lume sémën n'are,
 Da 'n ghrliciuțel temniții,
 Șede măicuța Pintii,
 Ea 'mpletește un brău sërbește,
 Și pe Pintea-l dogenește:
 Pinte, Pinte, dragul meu,
 Ian ascultă ce-ți țic eu,
 Las' pe Stanu
 Ungureanu,
 C'a pus capul taică-teu,
 Și l'a pune și p'al teu!
 Dar Pintea că se 'ntorcea:
 Cătră maică-sa grăia:
 — Maică, măiculéna mea,
 Mergi tu la domni și te rögă,
 Pe mine să me slobódă,
 Că de când ts la 'nchisöre,
 Mi-a vin't vremea de 'nsurare,
 Că de când ts la robie,
 Bate-mi përul la călcăie,
 Mustețile-mi bat brațele,
 Și barba genunchele.
 Maica Pintii s'a luat,
 Și la domni c'a alergat,
 Și la domni că s'a rugat,

Să-l lase din închisóre,
C'a vin't vremea de 'nsurare,
Că de cându-i la robie,
Bate-i përul pe călcăie,
Mustețele i bat brațele,
Și barba genunchole.

Iar domnii se 'nțe'gea,
Și astfel respuns li da:
— Du-te și la Pinte-a-i spune,
C'ați mâne or' să-l cunune,
Că pe marți pe prânțul mare,
Atuncea l'om 'nsurare,
Că nevêsta-i căpêtată,
Țêpa lată, ferecată,
De car' n'a vëq't nici odată,
Și nănaș din Făgăraș.

Maica Pintii s'a luat,
Și respunsul i l'a dat,
Că pe marți pe prânțul mare,
Atuncea lor 'nsurare,
Că nevêsta-i căpêtată,
Țêpa lată, ferecată,
De car' n'a vëq't nici odată,
Și nănaș din Făgăraș.

Iară Pinte-a-i raspundea,
Și din grai așă grăiă:
— Maică, măiculêna mea!
Du-te la grajdul de paltin,
Și-mi adă murguțul galbin,
Când murgul s'apropiă,
Lăcate se descuiă.

Ușile se despică,
El din temniță scăpă,
Pe murguț mi s'aruncă,
Și din gură cuvêntă:
— Ilaidăți boieri după mine,
Să ve 'nveț a trăi bine.

Iar domnii că tremurau,
Și din graiu așă-mi grăiau:
— Să mergi Pinte sânetos,
Ca și un trandafir frumos,
Că ni-s caii neinvêțați
Și la fugă nededați!

Proverbe.

A lucra cu unelte dela Adam, a munci pămên-
tul, cum muncia Cain, și a cheltui astăzi, este a-ți
legă sărăcia cu lanțuri și cătuși. (Bulgăresc.)

*

Să lucrezi ca și cum ar trebui să trăești în veci;
să fii vèrtos ca și când ar fi să mori de-odată. (German.)

*

Omul cu cât are mai mult curagiu, cu atât este
mai mărinimos. (German.)

*

Dșeu nu iubește pe cel ce-și desprețuește ser-
vitorii. (Arab.)

*

Unde nu intră sôrele, intră doctorul. (Francez.)

*

Lupul nu se pierde nici odată într'o pădure mare.
(Dahomean.)

Amantul ca medic.

Comedie în 3 acte de Molière.

Persone:

Sganarelle, tatăl *Lucindei*.
Lucinde, fiica sa.
Chitandre, amantul *Lucindei*.
Aminte, vecina lui *Sganarelle*.
Lisette, cameriera *Lucindei*.
Lucreția, nepôta lui *Sganarelle*.
Guillaume, comerciant.

Josse, aurar.

Dnii: *Tomès*, *Desfonandrès*, *Matcroton*, *Filerin* și *Bahis*,
toți medici.

Un notar.

Champagne, servitorul lui *Sganarelle*.

Locul acțiunii: Paris, casa lui *Sganarelle*.

ACTUL I.

Scena I.

Sganarelle, *Aminte*, *Lucreția*, *Guillaume*, *Josse*.

Sganarelle. Ce-i și vieța noastră! Pot esclama că
acei filosof grec, care a dis: Viêta e o luptă. Am avut
o singură nevêstă și acuma e môtă.

Guillaume. Câte ai fi voit să ai?

Sganarelle. Da, acuma e môtă. Môrtea ei me im-
presionéză adânc, de câte-ori îmi aduc aminte de
dênsa, plâng. Ce-i drept nu am fost tare indestulit cu
purtarea ei, de multe ori am avut la olaltă cêrtă, dar
totuș mi-a fost nevêstă. Acuma e môtă și eu o de-
plâng. Dêcă ar trăi, iar ne-am certă. Numai o fiică îmi
face grigi mari. Totdauna e tristă, melancolică și ce e
mai reu, nime nu cunôșce cauza pentru ce. Nu șciu
ce să mai fac? (*Lucreției*.) Tu ești nepôta mea, (*Aminte*)
dta vecina mea (*cătră Guillaume și Josse*) și voi
pretinii mei! Ve rog sfătuiți-me ce să fac.

Josse. Eu din parte-mi sânt de părerea, că nimica
nu face unei fete tinere bucurie mai mare decât un
obiect de lux. Dêcă aș fi în locul dtale încă ați i-aș
cumpêră un inel de aur cu petrii scumpe.

Guillaume. Și dêcă aș fi eu în locul dtale, aș
cumpêră o tapetă și covôre frumoșe, ca să-și impodo-
bescă odăile.

Lucreția. Eu sânt de părerea, că fiica dtale nu e
potrivită pentru căsătorie; e prea slabă și bolnăviciôsă.
Îți sfătuieste dară, să-o duci în un claustru, acolo i va
fi mai bine.

Aminte. Eu nu m'aș gândi atâta. Eu aș mărită-o
cât mai curênd după tinerul care i face curtea.

Sganarelle. Sfatul vostru e fôrte bun, cu tôte că
fiecare înainte de tôte ve gândiți la folosul vostru. Dta,
domnule *Josse*, ești aurar, și-ți imbii marfa; dta, dom-
nule *Guillaume*, ești comerciant și ai voi să scapi de
câteva tapete și covôre. Dta, vecina mea, iubești tine-
rul care, precum spui face curte fiicei mele, și ai voi
să fie o pârche. Tu nepôta mea, șciu bine că n'm de
gând să-mi mărit fiica după ori cine, dar sfatul teu e
sfatul unei femei, care dorește să me moștenescă. Nu
veți luă deci în nume de reu, dêcă de astă-dată nu
voi primi sfaturile dvôstre. (*Singur*.) Cum sânt ômenii
în ziua de astăzi.

Scena II.

Sganarelle, Luciende.

Sganarelle. Iată fiica mea, care a eşit să respire aer curat. Nu se uită la mine, suspină şi priveşte la cer. (*Lucindei*) Ce mai faci iubita mea fiică? Cum te afli? Încă tot tristă şi melancolică? Nu-mi vei spune, ce-ţi lipseşte? Vino, fiica mea, descopere-mi ce te apăsă. Curaj, curaj! Să te sărut? (*La o parte.*) Capriţile ei me fac încă uebun. (*Lucindei.*) Dar spune-mi, vrei să mor de supărare? Nu vrei să-mi spui de ce eşti tristă? Spune-mi ce te apăsă, şi-ţi promit că voi face tot ce vrei, da, şi-o jur! Eşti dără mânăioşă, că o preţină are haine mai frumoşe? Să-ţi cumpăr o haină nouă? Nu. Nu-ţi place odaia? Ți-ar plăce nişte covore frumoşe? Nici acesta. Ai voi să inveni ceva? Să chiem un profesor, ca să-ţi dea ore de pian? Nu. Iubeşti dără pe cineva şi ai voi să te măriţi după el? (*Lucia face cu capul că »da.«*)

Scena III.

Sganarelle, Luciende, Lisette.

Lisette. Precum ved ai vorbit cu fiica dtale? Ştii acuma care e cauza, că totdeauna e aşă tristă?

Sganarelle. Nu, nu voeşte să-mi spună nimica.

Lisette. Atunci o voi întrebă-o eu.

Sganarelle. Nu-i de lipsă. Dără i place să fie tristă, să-i dăm pace.

Lisette. Totuş voi întrebă-o şi eu, pôte mie-mi va descoperi cauza. Cum, domnişoră, nu voeşti să ne spui de ce eşti tristă? dără te sfişci să descoperi cauza tatălui dtale, descoperemi-o mie. Spune-mi, ce doreşti dela dânsul? De câte-ori a declarat, că e gata să aducă ori ce jertfă, numai să te vedă voişă. N'ai destulă libertate? Nu-ţi place să te preumbli? Ți-a făcut cineva ceva? Spune-mi, iubeşti pe cineva, pe care tatăl dtale nu-l vré! Aha! Acuma ştiu. Dle Sganarelle, secretul e descoperit, fi...

Sganarelle. Mergi, fiică nemulţămitore, nu vreau să mai ştiu de tine.

Lucinde. Iubite tată, dără doreşti...

Sganarelle. Nu te mai iubesc.

Lisette. Intristarea ei...

Sganarelle. Me vei băgă in grópă.

Lucinde. Sânt gata...

Sganarelle. Reu respłăteşti iubirea mea?

Lisette. Dar să-ţi spun...

Sganarelle. Cu mine ai gătat-o.

Lucinde. Inse...

Sganarelle. E o fată încăpaşinată!

Lucinde. Fată...

Sganarelle. O nerecunoscătore.

Lisette. Dar...

Sganarelle. Care nu voeşte să-mi spună, ce-i lipseşte.

Lisette. Un bărbat i lipseşte.

Sganarelle (*se face că n'a auşit.*) Nu mai ştiu de dânsa.

Lisette. Un bărbat!

Sganarelle. O despreţuiesc!

Lisette. Un bărbat!

Sganarelle. O alung!

Lisette. Un bărbat!

Sganarelle. Nu, nu, ce-am đis, e đis.

Lisette. Un bărbat.

Sganarelle. Nu mai vreau să ştiu de o atare fiică.

Lisette. Un bărbat

Sganarelle. Totul e insedar.

Lisette. Un bărbat, un bărbat, un bărbat!

Scena IV.

Lucinde, Lisette.

Lisette. Mai am răguşit!

Lucinde. N'am lucrat cuminte, când nu am descoperit tatălui meu ce me apăsă! Ce ar fi folosit.

Lisette. Ţeu, aşă om reu încă n'am vedut. Cum mi-ar plăce să-l păcălim. Dar pentru ce nu ți-ai descoperit intristarea mie?

Lucinde. Ce folos aş fi avut. Am cunoscut intenşunile tatălui meu! Am ştiut că aşă va fi. Afară de aceea a refusat tinerului aceluia mâna mea şi acesta mi-a răpit ori ce speranşă.

Lisette. Cum, e acela pe care l'am vedut...

Lucinde. Pôte nu se cuvine, ca o fată tineră să vorbescă aşă, dar ți mărturisesc, că dără ar aternă dela mine numai pe acela l'aş alege de bărbat. Încă n'am vorbit la olaltă nici un cuvânt, încă nu mi-a declarat amor, dar privirile lui infocate mi-au tradat că me iubeşte şi eu n'am putut să remân rece. Dar veđi, cât de nesimşitor e tatăl meu faşă de acesta iubire.

Lisette. Las' numai pe mine. De şi aş avé causă să me plâng pentru neincrederea dtale, totuş sânt gata a-ţi ajutá, dără anume eşti hotărítă...

Lucinde. Ce-am puté face in contra voinşei tatălui meu? Ştiu că nici odată nu va cedá.

Lisette. Nu trebuie nici dta să suferi această tirănie. Ce voeşte la adecă? Nu ai etatea de măritat? Crede că eşti de petró? Cum ți-am spus ți voi ajutá, interesele dtale de ađi incolo sânt şi ale mele. Dar acolo vine tatăl dtale, să ne depărtám.

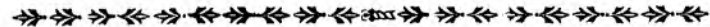
Scena V.

Sganarelle, singur.

E bine, ca dintr'odatá, să te faci că nu auđi séu nu inşelegi ceva, ce prea bine o inşelegi. Őre n'am lucrat cuminte, făcându-me că nu inşeleg ce voeşte fiica mea? Nu-i prostia cea mai mare să adun cu ne-cas o avere frumoşă, ca să-ţi dai fiica după ori şi cine şi cu ea averea ta frumoşă? Nu, nu, imi şin acasă fiica şi cu ea averea.

(Va urmá.)

I. I. SCEOPUL.

O femeie, ca să fie fericită, nu trebuie să se aştepte a primi cât dá ea. Bărbatul caută plăceri in amor, femeia caută fericirea.

*

Spiritul este o haină a cărei pudore acoperă tôte golicionile vorbirei.

*

Laşul are mai puşine afronturi de inghişit decât ambişiosul.

*

Sgărcitul nu posedă aurul seu, aurul il posedă pe el.

*

Lipsa te invetă la ce omul nu te pôte invetă.

Academia Română.

— Sesiunea generală din 1895. —

Deschiderea sesiunii la 28 februarie (12 martie.)

Prezenți, din secțiunea literară: Ioan Caragiani, B. P. Hașdău, A. Naum, I. Negruzzi, D. C. Olănescu, Nic. Quintescu, Al. Roman, Gr. G. Tocilescu, Iosif Vulcan; din secțiunea istorică N. Ionescu, I. Kalinderu, V. Maniu, A. Papadopol-Calimach, D. A. Sturdza, V. A. Urechia, A. D. Xenopol; din secțiunea științifică P. S. Aurelian, Vict. Babeș, D. Brândza, S. Fălcoian, I. Felix, Sp. Haret, Gr. Stefanescu, — 23.

Dl vicepreședinte I. C. Negruzzi deschide sesiunea generală.

Dl D. A. Sturdza citește apoi raportul secretarului general asupra lucrărilor făcute în anul 1894—95, din care scotem următoarele:

Dela organizarea Academiei Române ca Institut Național în 1879, sesiunea generală a acestui an este întâia, la a cărei deschidere secretarul dvostre general ve pôte prezenta raportul despre activitatea din cursul anului, fără o amintire intristătoare a pierderii vre-unuia din membrii Institutului nostru.

Din contra avem a înregistra un fapt îmbucurător. Membrul onorar Prea Sfinția Sa Victor Mihályi, episcopul Lugosului, a fost întărit de arhiepiscop și mitropolit român greco-catolic în scaunul Blașului. Academia, în ședința dela 11 noiembrie, a decis a exprima cu această ocaziune felicitările sale înaltului Prelat.

Acastă sesiune este, după mulți ani, tot odată întâia la a cărei deschidere numărul membrilor Academiei este complet. Fie ca această fericită împrejurare să fie de bun augur pentru prosperitatea Institutului nostru, asupra căruia întreaga națiune își are ațintiți ochii și dela care Români speră mult pentru înaintarea culturii lor.

Academia a luat și în acest an parte la bucuriile Majestății Sale regelui, Augustului ei președinte de onoare și Protector, și ale familiei Sale.

Cu ocaziunea nașterii principesei Elisabeta, fiica Altețelor Lor regale principele și principesa României, delegațiunea a exprimat felicitările Instituțiunii noastre.

La 3 noiembrie, cu ocaziunea serbării nunții de argint a Majestăților Lor regelui și reginei, Academia s'a înfățișat în corpore spre a Le prezenta o adresă de felicitare.

În cursul anului Academia a ținut 37 ședințe ordinare, din care 5 au fost publice. În aceste ședințe, afară de afacerile private ale Academiei, s'au făcut comunicări și discuțiuni științifice.

În sesiunea generală trecută, la 11 aprilie, Academia a decis, ca secțiunea literară să pregătască o lucrare asupra ortografiei, spre a se pute discuta sesiunea în sesiunea de acum. Secțiunea a ținut 3 ședințe, la 18, 25 noiembrie și 23 decembrie. Discuțiunile și decisiunile ei s'au tipărit și vi s'au comunicat, pentru ca astfel în actuala sesiune să se pôtă lua asupra ortografiei decisiuni în deplină cunoștință de cauză.

Academia Română, ca cea mai înaltă instituțiune

de cultură a nămului românesc, nu a putut sta nepăsătoare în fața pericolelor de cari e amenințată cultura națională în acea țară locuită de Români, unde s'au născut bărbați puternici ca Șincai, Samuil Clain și Petru Maior, Șaguna, Șuluț și Barițiu. În ședința dela 27 maiu, Academia a aprobat un memoriu asupra acestei chestiuni mari. Acest memoriu s'a adresat tuturor instituțiilor, cu cari ne aflăm în relațiuni.

În cursul anului s'au făcut următoarele publicațiuni:

1. Din Analele Academiei s'au tipărit:

a) Tomul XVI — Partea administrativă și desbaterile din 1893—94.

b) Din Tomul XV — Memoriile secțiunii istorice s'au tipărit cōlele 26—30 din lucrarea dlui V. A. Urechia: Documente inedite din domnia lui Alesandru Constantin Moruzi, 1793—1796. Volumul se va termina în cursul anului viitor.

c) Tomul XVI — Memoriile secțiunii istorice a început a se tipări cu lucrarea dlui V. A. Urechia: „Catholicii din Moldova în secolul XVII” după scrierea lui Marcus Bandinus. S'au tipărit cōlele 1—5. Volumul se va termina în cursul anului viitor.

d) Tomul XVI — Memoriile secțiunii științifice s'a început a se tipări cu lucrarea dlui St. C. Hepites: „Materiale pentru climatologia României. I. Clima Sulinei”.

2. Din Istoriile lui Herodot, în traducerea premiată a dlui D. I. Ghica, după tomul I, cuprindând cartea I, s'a pus în tipar cartea IV, care se va tipări în tipografia I. V. Socec. Lucrarea va începe în curând.

3. S'a tipărit lucrarea despre „Basmele române”, de dl L. Șăinenu, lucrare premiată de Academia în sesiunea trecută cu Premiul Statului Eliade-Rădulescu.

4. Cât se atinge de „Etymologicum Magnum Romaniae”, de și în cursul anului dl B. P. Hașdău a avut nenorocirea de a fi de mai multe ori greu bolnav, totuș fasciōra III din tomul III este gata și vi se va prezenta în cursul sesiunii. Ea cuprinde între altele un studiu foarte important despre Cheile Bicului și despre Birlad.

5. În sesiunea trecută, la 28 martie, Academia a decis facerea unei noue edițiuni a scrierei lui D. Cantemir, Hronicul vechimei Romano-Moldo-Vlahilor, însărcinând cu facerea acestei edițiuni pe dl Gr. G. Tocilescu. S'a decopiat sub îngrijirea dlui Tocilescu întregă această scriere după exemplarul edițiuni din 1835, care a fost colacionat de dsa, la 1877, cu originalul autograf, aflător la Moseva în biblioteca arhivelor principale ale ministeriului de externe.

Marea publicațiune istorică, care acum de 15 ani se face sub îngrijirea Academiei, a continuat dezvoltarea ei în anul trecut ca și în cei precedenți.

S'au continuat cercetările și decopierile de documente în arhivele săsești din Sibiu, Brașov și Bistrița. Din aceste cercetări s'au primit până acum 1037 documente din anii 1358—1736.

Ar fi de cel mai mare interes istoric ca aceste cercetări să se pôtă întinde asupra tuturor arhivelor municipale și bisericesti ale Sașilor din Transilvania, cari au avut neincetate relațiuni cu principatele și au păstrat foarte multe acte privitoare la acele relațiuni.

Dl coleg Gr. G. Tocilescu, în aprilie 1894, a descoperit în arhivul municipal al Brașovului aproape 1000 documente slavone și române, emenate dela principii Țerei-Românești și ai Moldovei, dela diferite orașe

și persoane din țară, cari au stat în desă corespondență cu Brașovul în secolii trecuți. S'au pus dlui Tocilescu la dispozițiune sumele necesare pentru a procura copii s'eu fotografi de pe toate acele documente.

Pentru a face pe deplin cunoscut, mai ales guvernului și adunărilor legiuitoare, marea însemnătate istorică a acestei publicațiuni, precum și modul administrării ei de către Academie, s'a tipărit la începutul lunii februarie anul acesta o espunere care s'a trimis atât guvernului cât și Corpurilor legiuitoare.

Biblioteca Academiei și-a urmat dezvoltarea obișnuită și crește din an în an atât de considerabil, încât am ajuns într'o mare strimțorare de local. Ea aduce servicii tot mai însemnate studiilor literare și științifice. Aceste servicii ar fi încă mai însemnate, decât nu am fi fost siliți, din cauza acestei strimțorări, a scote din serviciu și a închide în lădi, aședate în magazine, părți întregi din biblioteca regulată și catalogată, precum și multe din publicațiunile nouă. Lucrul este foarte intristător, dar nu a stat în puterea delegațiunii dvostre, nici chiar în puterea Academiei, de a-l îndrepta.

Precum ve este cunoscut, delegațiunea a adresat dlui ministru al cultelor și al instrucțiunii publice o cerere la 11 martie 1894

Acastă cerere a ramas până acum fără răspuns. Cu strimțorarea bibliotecii inse a crescut și grija pericolelor, ce ar pute amenința prețioasele și neînlocuibilele noastre colecțiuni în cas de incendiu, mai ales că localul nostru nu stă izolat de alte case particulare.

Comisiunea financiară ve va arată în amănunte starea fondurilor Academiei, precum și gestiunea financiară a anului trecut; iar comisiunile speciale alose în sesiunea trecută ve vor da relațiuni amănunțite asupra acelor două mari fundațiuni, cari au intrat în patrimoniul Academiei în anii din urmă, anume fundațiunea Vasile Adamachi și fundațiunea Ottetelesanu, dăruită Academiei de colegul nostru dl I. Kalinderu.

Delegațiunea a publicat, pentru fiecare din aceste fundațiuni, câte o broșură, cuprindând actele fundațiunii, decisiunile Academiei pentru regulamentarea lor, precum și începutul punerii în execuțiune a acestor decisiuni.

1. S'a terminat clădirea criptei pentru vecnicia odihnă a remășițelor pămentești ale reposatului Vasile Adamachi și s'a aședat de-asupra ei monumentul pentru vecnicia pomenire a generosului donator. La 9 octobree s'a făcut inaugurarea monumentului, cu participarea I. P. S. Sale mitropolitului Iosif al Moldovei și a P. S. Sale episcopului Partenie al Dunărei-de-jos.

S'a început punerea în aplicare a regulamentului fundațiunii Adamachi, votat în sesiunea trecută.

2. Institutul Ioan Ottetelesanu a fost inaugurat la 6 octobree trecut, în prezența mai multor membri ai Academiei, a unui reprezentant al M. S. regelui și a unui public numeros.

3. La 23 decembrie a încetat din viață la Iași principesa Alina Știrbei, care, precum ve este cunoscut, a făcut Academiei, în viață fiind, un dar de 200.000 lei prin actul de donațiune dela 22 februarie 1889, Academia a fost reprezentată la înmormântare și a dedus o corônă pe sicriul generoșei donatore. În această sesiune veji avé a luá decisiunile necesare pentru punerea în aplicare a dispozițiunilor din actul de donațiune.

4. La 18 septembrie a încetat din viață la București Emanoil Donici, care prin testamentul seu dela 27 aprilie 1892, depus la tribunalul de Ilfov, a lăsat Academiei întreaga sa avere, instituind și un legat particular de 100.000 lei în favoarea ficei sale Margareta Bărbuceanu. Delegațiunea a decis, la 20 septembrie, acceptarea legatului și în aceeaș și a cerut dela onor. ministeriu al cultelor și instrucțiunii publice înalta autorizațiune regală pentru primirea lui. Cestiunea stă încă astăzi pendinte în consiliul de ministri.

5. Averele reposatului Evanghelie Zappa, din care Academia are drept să primescă, conform testamentului, 1000 galbeni pe an, se află și acum discutată înaintea justiției între moștenitorii de sânge, Statul român și Statul elen.

6. Depositul de efecte al Academiei se află, conform art. 42 din statute, în păstrarea casei de depuneri și desemnațiuni.

7. Averele Academiei represintă dar un capital total de lei 8.011.565, și un venit total de lei 465.430.

Din această avere Academia pôte dispune astăzi numai de venitul capitalului de lei 7.535.017, adecă de lei 378.603.

Capitalul Academiei de lei 1.921.982, cu venit actual de lei 77.058, și cu venitul viitor de lei 19.827 adecă în total lei 96.885, este singur destinat pentru cheltuelile generale.

Venitul actual de lei 301.545, al capitalului de lei 6.089.583, are destinațiuni speciale, conform actelor de donațiune.

Dotațiunea anuală a Academiei de către stat este de lei 63.000, din care lei 20.000, pentru cheltuelile generale și lei 43.000, pentru cheltueli cu destinațiune specială (lei 10.000 Premiile Lazăr și Eliade-Rădulescu, lei 33.000 pentru publicațiunile istorice Hurmazaki.)

În această sesiune sânt de acordat 6 premii, dintre cari 3 pentru opere publicate și 3 pentru lucrări prezentate în manuscris despre subiecte puse la concurs

La concursurile acestor premii s'au prezentat următoarele publicațiuni și lucrări: (Am publicat lista cărților intrate la premiul Năsturel-Herescu și Eliade-Rădulescu în nr. 2 an. c.)

La Premiul Asociațiunii Craiovene pentru dezvoltarea învățământului public, de 1500 lei, care este a se da celei mai bune cărți didactice în limba română dintre cele publicate dela 1 ianuarie 1892 până la 31 decembrie 1894, — s'au prezentat următoarele publicațiuni:

Enea Hodoș, Manual de istoria literaturii române. Caransebeș 1893. 1 vol. 8°. Enea Hodoș, Intéia carte de scriere și cetire. Ed. I. Caransebeș 1894. 1 vol. 8°.

Constantin Leonardescu, Principii de psihologie. Cu figuri intercalate în text. București 1892. 1 vol. 8°.

Dr. Petru Pipoș, Metodica școlei populare pentru elevii institutelor pedagogice. Ed. II amplificată. Arad 1895. 1 vol. 8°.

I. V. Praja, Cartea de aritmetică a școlarului de clasa II primară. Ed. II. București 1894. 1 vol. 8°. I. V. Praja, Povéțuitor la cartea de aritmetică a școlarului de clasa II primară. București 1894. 1 vol. 8°.

Ortensia Racoviță-Davila, Curs de geografie. Partea I. Geografia matematică București 1893. 1 vol. 8°.

Petru Rășcanu, Curs complet de istoria universală, prelucrat pentru liceul superior. IV. Istoria Evului mediu. Iași 1894. 1 vol. 8°.

Sabba Ștefănescu, Geologie. Curs elementar de introducere în studiul pământului. Ed. I. București 1892. 1 vol. 8°.

M. Strajan, Manual de gramatica limbii române. Partea I și II. Fonetica și Etimologia Partea III. Sintactica. Ed. V. Craiova 1892, 1893. 2 vol. 8°. Manual de gramatica limbii române. Partea I și II. Fonetica și Etimologia. Ed. VI. Craiova 1894. 1 vol. 8°. Manual de gramatica limbii române. Partea III. Sintactica. Ed. IV. Craiova 1891. 1 vol. 8°. Epistolar cuprinzând regulile, modele și teme de exerciție pentru felurite epistole etc. Craiova 1893. 1 vol. 8°. Principie de Literatură. Ed. II Craiova 1893. 1 vol. 8°. Principie de Estetică și Poetică. Partea I. Estetica. Craiova 1893. 1 vol. 8°.

La Premiul Statului Lăzar, de 5000 lei, destinat a se da celei mai bune lucrări în limba română despre „Igienă țărânului român. Locuința, încălzimintea și îmbrăcămintea. Alimentațiunea în diferite regiuni ale țării și în diferite timpuri ale anului” s'au prezentat 5 manuscrise cu următoarele devise: 1. „Prin muncă vei învinge”. 2. „Omul se rescumpără cu igiena de boală și de morți premature”. 3. „In hoc signo vinces!”. 4. „Voind a trăi bine, Vino! ascultă de mine; Sfatul ce-ți voi da, De multe rele te va scăpa”. 5. „Amicul Agriculturului”.

Nici o lucrare nu s'a prezentat pentru Premiul G. San-Marin, de 2000 lei, la al cărui concurs eră pus subiectul: „Considerațiuni asupra comerțului României cu țările străine atât la Orient cât și la Occident, începând cu secolul XVI-lea până la anul 1860”.

Asemenea nu s'a prezentat nici o lucrare pentru Premiul Neuschotz, de 2000 lei, la al cărui concurs eră pus subiectul: „Compendiu istoric asupra dezvoltării industriale la Români până în 1875”.

După aceste se alege comisiunea pentru examinarea lucrărilor făcute în 1894—95, în persoanele dlor: Caragiani, Vulcan și Xenopol.

În comisiunea financiară pentru cercetarea computurilor pe 1894—95 și pentru formarea bugetului pe 1895—96 se aleg dnii: Vinc. Babeș, P. Poni, St. Fălcoian.

Se citește scrisoarea dlor I. M. Moldovan și At. M. Marienescu, prin care anunță că nu pot lua parte la sesiunea actuală a Academiei.

Se cetește o scrisoare a dlui A. Gorovei, care cere ajutor pentru revista sa „Șeșetorea”. Se trimite la secțiunea literară.

Ilustrațiunile din nr. acesta.

Un munte negrean. În timpul din urmă micul principat Muntenegru în mai multe rânduri a atras luarea aminte a lumii. Nu de mult s'a scris, că principele Danila conspiră spre a ocupa tronul Obrenovicilor. Tote aceste arată, că acolo e ferbere mare, se pregătește ceva. Noi publicăm în nr. acesta tipul unui munte negrean, cu totă armatura lui.

Noul rege de Dahome și nevestele sale. De când francezii au prins pe regele Belzanzin, de atunci e pace și liniște în Abomay, unde e capitala dahomenilor. Înse tronul n'a rămas vacant, căci francezii au urcat în el pe Agoliagbo, fratele fostului domnitor. Agoliagbo este de 35 ani, negru la față, nalt, corpulent și are o mulțime de neveste.

C E N O U ?

Reuniunea femeilor române din Abrud. Abrudsat și giur, prin presidenta dna Ana Filip și secretarul dl Alesandru Ciura, aduce mulțumirile sale dnei Iuliana Vasii, dlui Ioan Vișia, mari proprietari în Abrud, pentru că au dăruit acelei Reuniunii, cu drept de proprietate, o casă prea frumoasă cu etagiu, în apropierea pieței, ca să se întrebuițeze ca local pentru școală. Asemenea datorește reuniunea recunoștință dlui Mihaiu Cirlea, notar public din Abrud, care în considerarea scopului cultural, a făcut gratuit toate documentele referitoare la donațiunea de mai sus și intabularea dreptului de proprietate.

Institute de credit. *Albina* din Sibiu va ține adunarea sa generală în 27 martie; cu care ocaziune se va propune duplicarea capitalului. Acuma capitalul e 300.000 fl., iar profitul curat al anului trecut 121.667 fl. 94 cr. — *Ardelana* din Orăștie a dat pentru scopuri filantropice din vinitul seu curat 908 fl. 54 cr. — *Speranța* din Borgopund. sub direcțiunea dlui dr. N. Hanganuțiu, a avut anul trecut un profit curat de 1400 fl. 99 cr. — *Iulia* din Alba-Iulia va avea adunarea sa generală în 27 martie. Capitalul social 25.000 fl., profitul curat 5.229 fl. 58 cr. — *Lugosana* din Lugos va ține adunarea sa generală la 23 martie; capitalul de acțiuni 42.750 fl., profitul curat 8064 fl. 45 cr. — *Crișana* din Brad va ține adunarea sa generală în 24 martie; capitalul social 20.000 fl., profitul curat 4.780 fl. 83 cr.

OGLINDA LUMEI.

Dragoste la 84 de ani. De câteva zile în comitatul Madison din Statele-Unite, nu se vorbește decât de căsătoria unui bătrân anume Casius Marcollus Clay, care are mai mult de 80 de ani, cu o fată de 15 primăveri, dra Dora Richardson despre care se ține că e de o frumusețe rară. Generalul Clay este unul dintre cei mai cunoscuți oameni ai comitatului Madison. El are o mare proprietate și e considerat ca având o avere de mai mult de 200.000 livre. Richardzii, din contră sunt oameni săraci, care trăiau prin munții ținutului și pe cari generalul i-a luat în serviciul seu, în urma morții mamei lor, omorită printr'un accident de drum de fier. De și vârstnic, generalul Clay este un om plin de viață și de sănătate; la el nu se constată nici cea mai mică infirmitate. Precum se vede, după ce a primit pe familia Richardson în proprietatea sa el s'a înamorat de dra Dora. Dar Brutus și Mary copiii generalului, aflând scopul tatălui lor de a se căsători după o fată de 15 ani, au făcut tot ce le-a fost în putință ca să-l impedeze. Ba încă se duseseră ca să întelnescă pe cei mai mulți dintre clergimeni, și judecătorii de pace ai comitatului; stăruind ca să refuzeze celebrarea unei cununii așa de nepotrivită. Afacerea luase în comitat proporțiile unui mare eveniment și se făcea pariuri asupra chestiunii de a se ști, dacă bătrânul general va reuși or nu la căsătorie. La început, înamoratul bătrân n'a putut găsi nici clergimen, nici magistrat care să-i celebreze căsătoria. Din pricina aceasta, el a fost apucat de o violentă mânie și a jurat că se va căsători după Dora, chiar când ar ști că ș-ar cheltui întreaga avere. Totuș acesta nu l'a costat mult, căci în cele din urmă a putut găsi un complexant ju-

decător de pace, anume Douglas, care într'o bună dimineță s'a dus la densusul și a procedat la cununic.

O statistică curioasă. Până acum mulți statisticieni s'au încercat să stabilească numărul nașcerilor și al morților de pe suprafața cunoscută a întregului glob. Dar nici unul n'a putut reuși decât într'un chip foarte greșit. Dl Lavalley, un statistician francez, a putut stabili, după o muncă de 2 ani și jumătate cât se poate de exact numărul nașcerilor anuale de pe pământ. După el în termen mediu sunt 36 de milioane de nașceri pe an; ceea ce face 70 pe minut — adevărat mai mult decât un copil pe secundă. Așezând lângă cap la cap, s'ar fece o lungime egală cu circumferința pământului și decât s'ar pune să defileze una câte una mamele cu noii născuți, cel din urmă copil care va trece va avea deja . . . patru ani.

Nu se glumește în China. Când un casier chinez ia mai mult de la contribuabili decât i permite legea, primește 70 lovituri de baston, și pe timp de un an și jumătate este incorporat în trupele de pe frontieră unde e supus la muncile cele mai grele chiar decât se constată că banii i-a întrebuințat pentru îmbunătățiri în județul său în comuna sa. Baniii luați pe nedrept sunt întrebuințați la lucrări de utilitate publică; iar percepătorii și ceilalți slujbași inferiori, cari au perceput aceste contribuțiuni, primesc fiecare câte 80 de lovituri de baston.

Profesii în India. La ultimul recensământ făcut de englezi în India s'au dat pe față o mulțime de profesii ciudate exercitate de indieni. Astfel unii au declarat că trăiesc din bani străini, alții că fac datorii, alții că au venituri ascunse. Mai mulți alții au declarat pe față fără nici o rușine, că sunt hoți, dând explicația că sunt de oraș sau de câmp. Prin oraș s'au găsit indivizi cu profesii ce există și în Europa însepe care densii le nimesc cu totul altfel. De pildă, unul a zis că e povestitor de noutăți și că umblă din casă în casă, altul că inventează istorii, altul în sfârșit că trăește pe socotela celor mulți; acesta eră cerșetor. Sunt apoi vrăjitori, prevestitori de furtuni, peșitori de servitoare. Un indian bătrân a răspuns că trăește din veniturile fiicei sale, iar un altul că are sub epitropie trei copii.

Monumentul unei americane. Monumentul ridicat mamei lui Whashington de către femeile din Statele-Unite a fost inaugurat de curând la Whashington în fața membrilor guvernului, printre cari s'au putut observa președintele și vice-președintele Statelor-Unite, dnii Cleveland și Stevenson. Asistența eră foarte numerosă și cuprindea multe persoane marcante, numeroși ofițeri și francmasoni. Dl Cleveland a ținut un lung discurs în care a lăudat calitățile femeii americane și a terminat făcând un elogiu entusiast mamei primului ministru al Statelor-Unite. Dl Stevenson, senatorul Daniel și guvernatorul Virginiei au pronunțat de asemenea discursuri patriotice.

Călin darul săptămânei.

Dumineca a 3-a din post, Ev. dela Marcu, c. 8. gl. 6. a inv. 6.

Diua sapt.	Calindarul vechiu	Călin d. nou	Sórele.
Duminecă	5 Mart. Conon	17 Getrud	5 58 5 51
Luni	6 St. 42 M. d. Amor.	18 Alexandru	5 55 5 52
Marti	7 Păr. Vas. și Efrem	19 Iosif	5 53 5 54
Mercuri	8 Păr. Teofilact	20 Hubert	5 50 5 56
Joi	9 † S. 40 Muc. de Seb.	21 Benedict	5 48 5 58
Vineri	10 Mart. Codrat	22 Octavian	5 46 5 50
Sâmbătă	11 Păr. Sofronie	23 Teod. vin. m.	5 43 6 1

Cu TIPARUL LUI IOSIF LANG ORADEA-MARE.

Poșta redacțiunei.

Vięta Vorbe mari, strofe legate una de alta, fără nici un sens. Din patru rënduri, doue se repetăză mereu. Și ce refren!

Sum vięta 'nsuflețit,
Că ești demnă de iubit.

Călătorul. Ducă-se cu Dumneșeu!

Proprietar, redactor respunșător și editor:

IOSIF VULCAN.

Fondată în 1850.

CAROL DELL' ORTÓ

negustorie de sēmēnte, la Cununa Verde.
sēmēnte economice, de grădini și de flori, de calitatea cea mai bună.

Am onórea a recomandá onorab. public economical sēmēntele mele de lucernă francesă și unгурescă fără tortoțel, sēmēntele de trifoiu roșu stirian, asemenea veritabilele și de nou îmbunătățitele sēmēnte de napi de nutreș Dobios oberndorfiani. Mamut-urieș de soiul cel mai plăcut, de forma unei sticle, semilungureți, pentru cari garantes.

Am la dispoziție sēmēnte de ierbă engleză, care se pōte cosi de trei ori, de pașiște și mestecătură de ierbă decorativă.

Așteptând cu cea mai mare promptitudine comănde onorab. public economical, remân

cu stimă deosebită

Carol Dell' Ortó.

Oradea-mare, piața St. Ladislau, casa Kovács.

La dorință trimit franco contocurenture ilustrate. Comănde provinciale se efectuează repede și punctual; nu se compută spese de impachetare,

Sēmēntă de cânepă en gros și en detail

1-3